

ПРОУЧВАНЕ

НА ЗНАНИЯ, НАГЛАСИ И ГОТОВНОСТ ЗА ПОМОЩ НА ПОСТРАДАЛИТЕ ПРИ СЛУЧАИ НА „ДОМАШНО НАСИЛИЕ“

**НА УЧАСТНИЦИ ОТ ОБЩИНА ГОРНА ОРЯХОВИЦА В ДЕЙНОСТИТЕ ПО
ПРОЕКТ**

„ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА ДОМАШНОТО НАСИЛИЕ В ТРИ ОБЩИНИ НА ОБЛАСТ ВЕЛИКО ТЪРНОВО“

Въведение: Изследването се провежда в периода на приключване на проекта / юли – септември 2022г./ . Целта е да установи и анализира актуалното състояние на обществената и лична чувствителност и компетентност по отношение на домашното насилие, както и готовността за противодействие и помощ на жертвите.

Проучването се провежда на територията на всяка от трите общини – Горна Оряховица, Елена и Златарица, в които Център „Мария“ от октомври 2019г. предоставя психо-социална подкрепа на пострадали от домашно насилие, правно консултиране и процесуално представителство, родителски групи, обучения на специалисти от мултидисциплинарните екипи и супервизии по случаи, обучения на доброволци и ученици.

Сдружение „Център Мария“ е създадено през 1999г. и оттогава реализира проекти за превенция на домашното насилие, промяна на обществените нагласи спрямо него, както и за професионална помощ за жертвите. В консултативния център в гр. Горна Оряховица, в рамките на социална услуга, се оказва безплатна кризисна интервенция, психологическа, социална и юридическа помощ на пострадалите.

Анкетираните лица: Всичко 59 на брой - участници в дейностите по проекта за община Горна Оряховица:

- 10 от тях са специалисти от мултидисциплинарните екипи /социални работници, полицаи, учители, представители на общинските администрации/;
- 7 са участници в родителските групи;
- 15 са доброволци по проекта;
- 10 са ученици от обученията на деца и младежи;
- 6 са клиенти на консултативния център в Горна Оряховица;
- 5 педагога, участници в обученията на педагози – от Горна Оряховица;
- 6 работещи в социални услуги в общините Горна Оряховица;

Провели анкетиранието: ученици- доброволци от Горнооряховски младежки парламент.

Инструментарий: АНКЕТА, съдържаща 5 въпроса. Четири от тях са затворени с възможност за един от 5 избора и проучват представата за домашното насилие на анкетираниите, отражението му върху децата, свидетели или жертва на насилие в

семейството, оценката за това дали домашното насилие е личен или обществен проблем. Последният 5 въпрос е отворен и изследва възможната лична реакция на анкетираните при евентуален сблъсък с домашно насилие.

ОБОБЩЕНИЕ НА АНКЕТНИТЕ КАРТИ

Първи въпрос: „С какво свързвате домашното насилие“

- 3% свързват домашното насилие с отговор А: „причиняване на физическа и психическа вреда върху личността“, с което акцентират върху последиците на домашното насилие върху личността на пострадалия.
- 97% свързват домашното насилие с отговор Г: „Всичко изброено“, тоест „причиняване на физическа и психическа вреда върху личността“, „побои, заплахи, принуда, изнасилване“, „стремеж за власт и контрол“. Тези анкетираните лица имат компетентността да разпознаят домашното насилие като комплексен проблем.

Втори въпрос: „Според Вас, има ли риск за децата, които живеят в семейства с домашно насилие?“, участниците се дали следните отговори :

100% от анкетираните участници в проекта са отговорили категоричното „ДА“.

Трети въпрос: „Считате ли, че децата, свидетели или жертви на насилие в семейството, често...:“ са предложени три възможни отговора, които описват характеристики на детската личност, повлияна от домашно насилие.

А: /Децата, които се развиват в условия на домашно насилие/ използват насилието като начин за решаване на проблемите си в училище, с връстници, в семейството?:

76% са избрали категоричен отговор „Да“ и 22% - „по-скоро да“, което е 98% от анкетираните. 1% категорично отхвърлят причинно-следствена връзка между домашното насилие и детското поведение, посочвайки отговор „Не“.

Б: /Децата, които се развиват в условия на домашно насилие/ имат ниско самочувствие:

29% отговарят с „по-скоро да“ и 64% от анкетираните са категорични, че ниското самочувствие често е характерно за децата, жертва или свидетели на насилие.

При настоящото проучване 1,7% от анкетираните не разпознават ниското самочувствие като характеристика на детската личност, изграждаща се в условията на домашно насилие. Няма анкетираните участници в дейностите по проекта, които да са посочили отговор „Не знам“.

В: /Децата, които се развиват в условия на домашно насилие/ лесно стават жертва на злоупотреба, експлоатация или трафик:

51% са съгласни с твърдението. Още 49% са избрали отговор „по-скоро да“. На финала на проекта няма анкетираните участници в неговите действия, които да не намират връзка или да не знаят за опасността децата, живеещи в условията на домашно насилие, да са в риск от злоупотреба, експлоатация или трафик.

На четвърти въпрос: „Считате ли, че е важно за домашното насилие да се говори не само като за личен, а и като за обществен проблем?“, участниците отговарят по следните начини:

70%, отговорят с „Да“, с което категорично заявяват, че според тях домашното насилие е обществен проблем. Още 27% са склонни да се съгласят с това, като са отговорили с „по-скоро да“.

1% от анкетираните са избрали отговор „Не знам“. Няма отговори от страна на анкетираните участници в проектните дейности, които да отричат домашното насилие като обществен проблем.

Петият въпрос „Как бихте реагирали, ако разберете, че Ваш близък е жертва на домашно насилие?“ е отворен за отговор на анкетираните;

70% от анкетираните са посочили своя реакция в помощ на жертви на насилие. Най-разпространено е насочването към „подходяща“ институция: полиция, социална услуга, вкл. Център „Мария“. По-конкретното е, че ще насочат жертвата да позвъни на 112, ще я запознаят с възможностите за защита по ЗЗДН. В отговорите е разпространена възможността да се подкрепи жертвата с разговор, насочване, посъветване, информиране, съдействие за получаване на правна и психологическа подкрепа.

Предишен опит:

През декември 2017г. е проведено мащабно проучване на нагласите към домашното насилие в община Горна Оряховица от Център „Мария“ и доброволци на Младежкия парламент. Това дава възможност да се направи съпоставка след реализиране на проект „ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА ДОМАШНОТО НАСИЛИЕ В ТРИ ОБЩИНИ НА ОБЛАСТ ВЕЛИКО ТЪРНОВО“:

Изводи:

Значително е намален броят на анкетираните, които свързват домашното насилие единствено с причиняване на физическо насилие, т.е. с видимите му белези. Установеният ръст от 20 % в сравнение с 2017г. е показателен за повишена компетентност по отношение на домашното насилие, познаване, както на последиците от домашното насилие, формите на насилие, така и потребностите, пораждащи насилие.

През всичките години на своето съществуване Център „Мария“ полага усилия да промени разпространената обществената нагласа, че домашното насилие е проблем между партньорите и, ако децата не са обект на пряко насилие в семейството, няма риск за развитието им. В проучването през 2017г. 80% от анкетираните споделят тази позиция. В настоящото проучване това е мнението на 100% от анкетираните участници в проекта и тази промяна може да се счита, че е един от важните постигнати резултати на дейностите по проекта.

Установеният ръст на осъзнаващите последиците за децата – свидетели или жертви на домашно насилие в сравнение с проучването през 2017г. също е показателен, че има разбиране не само сред специалистите от ангажираните с проблема институции, но и сред останалите участници в дейностите. Развитието е по посока на знание и мнение, че децата, свидетели или жертви на домашно насилие, използват

насилието като начин за решаване на проблемите си в училище, с връстниците или в семейството, имат ниско самочувствие, лесно стават жертва на злоупотреба, експлоатация или трафик. По този начин домашното насилие автоматично се превръща във важен обществен проблем и изисква усилия за превенция и категорична реакция за противопоставяне, спиране и помощ на пострадалите деца и възрастни.

Това се потвърждава от проучването на нагласите на участниците в дейностите по проекта - няма отговори от страна на анкетиранияте участници, които да отричат домашното насилие като обществен проблем.

Отговорите за възможните реакции в случай на домашно насилие в настоящото проучване показват повишена зрялост и компетентност. Анкетиранияте сочат информиране и насочване на пострадалите да ползват възможностите за защита на ЗЗДН.

Точно се определят ангажираните институции, като наред с полиция и Дирекция „Социално подпомагане“, за община Горна Оряховица се сочи Център „Мария“. Личните реакции също са значително по-активни и ориентирани към емоционална подкрепа, действия по информиране, насочване, съветване, но и уважаване, грижа и разбиране на преживяванията и ситуацията на жертвите на домашно насилие.

В разговори с анкетиранияте лица, някои от тях споделят, че се чувстват неуверени, когато трябва да намерят решение на проблем, свързан с домашното насилие и предпочитат да останат насочваща страна към консултативния център.

В хода на анкетиранията са поставени и въпроси, свързани с превенцията на домашното насилие, които не са обект на настоящото проучване, но задават отправна точка за бъдещо изследване и определяне на роли в превенцията.

Изготвили анализа от екипа на Център „Мария“:

Людмила Цветанова, ръководител на проекта

Донка Петрова, психолог по проекта

19.09.2022г.